



## Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: .....

Cím: *A százéves Nemzeti Színház*

Forrás: .....

*Pesti Hírlap*

*Bp.*

*1937. I. 24*

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

792

Hely

*Nemzeti Színház*

Idő

*"1837/1937"*

Személy

Helyszám

## A SZÁZÉVES NEMZETI SZÍNHÁZ

Az ezeréves magyar nemzet a százszentendős nemzeti Színházat ünnepli. Amilyen tisztelettel parancsolóan nagy idő a nemzetek életében ezredév, ugyanolyan tekintélyes határidő a nemzeti kultúra útján az, amely egy évszázadot ár le és újabb évszázad felé mutat.

Minden nemzet jogos büszkeséggel ünneplhet egy százszentendős kulturintézményt. Mi azonban többszörös joggal büszkélkedhetünk, ha nemzeti kulturánk egy-egy pillérje immár egy évszázadnyi mélységig ágyazódik bele az idő és a történelem talajába, mert hiszen történelmi szerepünk és sorsunk egészen más volt, nemzeti létünknek ugyszólván egész ezredéve alatt, mint más népeké. Amig körülöttünk Európa a századok viharai közben is ráért szellemiségének fenséges kupoláját építeni a nemzeti élet épülete fölé, addig mi, magyarok, őrt álltunk a vártán, küzdöttünk és csatáztunk, nemcsak a magunk pusztá életéért, hanem ezzel együtt éppen azért a nyugati műveltségért, amely körülöttünk fejlődött és virult. Hol voltunk mi még irodalmi, színházi műveltségtől, amikor Londonban már egy Shakespeare, Párizsban egy Molière színháza játszott, de hol voltunk még akkor is, amikor a szomszédos Bécs, a császári udvar kegyéből, lerakhatta a Burgszínház alapjait?

És ime, mégis a miénk Európa egyik legrégebbi színháza, a Nemzeti Színház és nem véletlen, hogy a magyar játékszin megszületése szinte pirkadását jelenti annak a csodálatos napfelkeltének, amely 1848 volt, hiszen Széchenyi István azoknak élén is ott állott, akik a magyar játékszin megteremtésének eszméjét hordozták. De magyar végzet az is, hogy nemzeti kulturánknak ezt az alig évtizedes fáját máris megsemmisüléssel fenyegette a leveret szabadságharcot követő lelki és szellemi dermedtség fagyos éjszakája.

Ám ép ebben rejlik az a másik ok is, amiért nekünk, magyaroknak, többet jelentett a multban Nemzeti Színházunk, mint bármely más nemzetnek és amiért ma több jogunk van ennek a kulturális intézményünknek századévet ünnepelni, mint más népeknek, ha egy színház jubileumát ülik.

A Nemzeti Színház, az első magyar játékszin a magyar fővárosban, nem született a komolyabb vagy könnyebb szórakozás műsartemplomának, de mégcsak annak az oltárnak sem, amelyen fellobogjon a nemzeti irodalom lángja, mint más, nálunknál boldogabb sorsu országokban, — a Nemzeti Színház erődnek született és fellegvállra épült ki. Idegen nyelv, idegen szellemiség »megszállt területe« volt

akkor a magyar élet és elsősorban a főváros élete, ebből az erődből kellett kirohannia estéről-estére azoknak a felmentő, felszabadító, terhódító csapatoknak, amelyek, zászlójukon a magyar nyelv és magyar nemzeti szellem szent jelszavával, egyre szélesebb körben hódítottak meg magyarokat a — magyarságnak. Abban, hogy a magyarok a magyarság nagy és fenséges gyűjtőfogalmában egyesülhettek, uttörő szerepe és jelentékeny része volt a Nemzeti Színháznak, amelynek tehát elsősorban nemzeti küldetése volt és ugyszólván csak másodsorban színházi.

Aztán, idővel, fellegvállra épült ki a Nemzeti Színház, fellegvállra, amelynek dacolnia kellett, a létünket és legfőként szellemi létünket fenyegető viharokkal. Ekkor már átvehette tulajdonképpeni hivatását: a nemzeti irodalom ápolását, fejlesztését, tökéletesítését. Miután széthintette a magyar nyelv és magyar lelkiség magvait a nemzeti élet viharvert talajában, gondolnia lehetett arra is, hogy azt a küldetését, amelyet Vörösmarty Mihály jelölt meg színházavató játékával, folytassa és betöltsa a Nemzeti Színház.

Szigligeti Edétől Herczeg Ferencig és az elmúlt évtizedek megannyi neves, vagy elileedett magyar írójától egészen a maiakig, ezen a szinpadon terebélyesedett ki az a magyar drámai irodalom, amely ma már nemcsak vadhajtatásaiban, hanem komoly és időálló értékeiben is világhírű. Ezen a szinpadon támadt

életre a világirodalom egyik legnagyobb alkotása, Az ember tragédiája, — a magyar nyelv ápolása, a nemzeti szellem megerősítése után a Nemzeti Színház ime hiven betöltötte végső és immár végleges hivatását is: a nemzeti irodalom és színpadművészet nagyranevelését, világviszonylatban is elsőrangúvá való fejlesztését.

A magyar sors úgy akarta, hogy nemzeti szellemünknek ezt az ünnepét egy megcsonkított ország, egy darabokra szakadt nemzet ünnepelhesse csupán. De mintha ez is jelképes értelmű volna. Mintha ez is csak azt jelentené, hogy nekünk, magyaroknak, a nemzet színháza több mint színház, mert ahogy a magyar nyelv, a magyar lelkeség erődjének teremtetett és ahogy a magyar kultúra egyik legkimagaslóbb fellegetvárává épült ki, úgy ma is ezt a hivatását kell betöltenie.

Mint száz év előtt, ma is a magyar sors sötét láthatára fölé emelkedik diadalmasan nemzeti kulturánknak és európai elhivatottságunknak ez a fellegetvára, amelynek újabb századévére — reméljük, higyjük — a magyar sorsnak több fényét és boldogabb égboltját deríti majd a magyarok Istene.